

AFETLERDE HASTANE EKİPMANLARIN PLANLANMASI

PRM. SELİN ÇAĞLAR
Bezmiâlem Vakıf Üniversitesi

Ülkemiz bulunduğu coğrafik konum itibari ile gerek doğa kaynaklı gerek insan kaynaklı her türlü afet ve acil durumun yaşandığı bir konuma sahiptir.

Dünyada ve ülkemizde bugüne kadar yaşanan afet ve acil durumlardan edinilen tecrübeler, her sektörün kendi alanına dair tehlike ve riskleri belirleyerek, yaşanacak olumsuz durumlara hazırlıklı olmaları gerektiğini göstermektedir. Sağlık sektörünün önemli bileşenlerinden olan hastaneler, aynı zamanda toplumun can damarı niteliğindedir. Hastaneler afet ve acil durumun boyutu ne olursa olsun, sağlık hizmetini kesintiye uğratmadan sunmaya devam etmek zorundadır. Bu bağlamda, yaşanacak her türlü afet ve acil durumlarda hastanelerin sundukları sağlık hizmetinin sürdürülebilir olması için her hastanenin **Afet Planı** olmalıdır.

Hastanelerin afet ve acil durumlara ilişkin risklerini önlemeyi ve azaltmayı, afet ve acil durumlara karşı hazırlıklı kılmayı amaçlamak için Sağlık Bakanlığı tarafından **HAP (Hastane Acil Planı)** düzenlenmiştir.

Hastanelerin, müdahalede bulunması ve temel hizmetleri sunmaya devam etmesi için hasta akını durumunda tıbbi kapasitesini önemli ölçüde artırması gerekebilir. Ekipman ve malzeme yönetimi afet ve acil durumlarda ciddi bir öneme sahiptir. Hap (Hastane Afet Planlaması) a göre personel için koruyucu ekipmanların, yedek personel formalarının, ulaştırma araçların, iletişim araçların, aydınlatma, koruyucu ekipmanların (KBRN gibi) vb. planlanması gerekir.

PEKİ BU PLANLAMA NASIL OLMALI ?

Afet riski ve tehlike analizi sonucuna göre :

- ☐ Malzeme miktarı ve çeşidi
- ☐ Malzemelerin temin edilebilirliği
- ☐ Depolama yerleri ve şekli
- ☐ Depo şartları ve kapasiteleri
- ☐ Afet planlarına uygun araç gereç tespiti
- ☐ Lojistik haritalama (gümrük kapıları, depo yerleri, yollar vs.), gibi ihtiyaçlar belirlenmeli ve planlanmalıdır.

Mevcut durum analizi yapılmalı

Kritik ve destek sistemlerin kapasiteleri; sedye, tekerlekli sandalye sayısı, muayene masası ve kritik malzeme sayısı ,stok olarak tutulan ilaç, tıbbi sarf malzeme vb. malzemelerinin kaç günlük ihtiyacı karşıladığı (en az 72 saat) bilgisi analiz edilmelidir.

Risk değerlendirilmesi yapılmalı

Yapısal olmayan ofis ve depo ekipman ve donanımı; teşhis ve tedavi için gerekli medikal ve laboratuvar ekipman ve malzemelerin vb. güvenliği sağlanmalı ve risk değerlendirilmesi yapılmalıdır.

Kişisel Koruyucu Ekipmanların Planlanması

- * İş güvenliği açısından kişisel koruyucu ekipmanların temini ve kullanımının kontrolünden sorumlu iş güvenliği sorumlusu tayin edilmelidir.
- * Ekipmanları daha önceden bulaşık yada zarar görmüş olabilir düzenli aralıklarla uzmanı tarafından kontrol edilmesi gerekir.
- * Sağlık çalışanlarının koruyucu ekipman hakkında bilgi verilmesi ve eğitim planlaması yapılmalıdır.

Tehlikeli madde (KBRN) Ekipmanlarının Planlaması

* KBRN olaylarına müdahale kapsamında tespit, izleme, dökülme/ saçılma yönetimi planlanmalıdır.

* Maruz kalanların, teknik ve acil dekontaminasyonunun yapılması ile hastane ve ekipman dekontaminasyonu çalışmalarının organize edilmesi ve yönetilmesi için **TEHLİKELİ MADDE (KBRN) SORUMLUSU** görevlendirilmelidir.

* Başta Acil Servis çalışanları başta olmak üzere tüm hastane personeline KBRN ekipmanları hakkında eğitim verilmelidir. Düzenli olarak yapılacak KBRN savunma tatbikatları ile plan test edilmelidir.

* Hastane KBRN savunma planı oluşturulmalı

Afet/ acil durumlarda tüm departman/servis/birimler yeterli miktarda personel, kritik ekipman ve sarf malzemesinin mevcut olmasını sağlar. Talepler olay yönetim ekibine bildirilir.

Çalışma düzeyini belirlemek ve yetersizlik ya da aşırı kullanım gibi sorunları öngörmek için, bir izleme sistemi kurulur.

Kritik ekipmanların kaybı halinde, etkili bir şekilde çalışması ya da kritik sistemlerin en kısa sürede onarılması için önceden belirlenen tedarikçi, servis ya da uzmanlar çağrılır

Afet durumunda ; hastane **Olay Yeri Yönetim** merkezinin çok kısa sürede fonksiyonel ve operasyonel hale gelebilmesi için mutlaka bulunması gereken malzeme ve ekipman temin edilmeli, gerektiğinde kullanıma hazır halde bulundurulmalıdır. Televizyon, radyo, dizüstü ve sabit bilgisayarlar, telsiz, aydınlatma aparatları, jeneratör, kesintisiz güç kaynağı ve afet anında kullanılabilecek basılı materyallerin kayıtlı olduğu USB bellek, bulunması gereken asgari malzemelerdir.

Kitlesel Yaralanma Olaylarında ;

İl Sağlık Müdürlüğü ilgili kamu hastaneleri birliği genel sekreterinden ve ilgili diğer kurumlardan, hastanelerin acil müdahale planının aktifleştirilip aktifleştirilmemesine bakmaksızın ekipman talep edebilir. Müdahale aşamasında ekipmanlar lojistik destek tarafından karşılanır. İl Sağlık Müdürü, ilgili kurum (genel sekreterlikler, halk sağlığı müdürlüğü, askeri hastaneler, üniversiteler, özel sağlık kuruluşları vb.) yöneticilerinden istek yapar. Hastaneden talep edilen ekipman ve malzemeler ilgili forma kaydedilerek karşılanır. Malzeme ve ekipman, hastanenin temel bakım hizmetini sürdürme kapasitesinde herhangi bir olumsuz sonuca yol açmayacak şekilde, mevcut hastane afet stoklarının muhafaza edildiği yerden alınır.

AFET DURUMUNDA TRIAJ ALANINDA EKİPMANLARIN PLANLANMASI

Afet durumunda triaj alanında çalışan personel ilgili iş akış talimatında belirtilen görev yeleklerini kullanır. Triaj faaliyetlerini yürütmek için gerekli ekipman ve sarf malzemeleri, hastane tarafından oluşturulan listeye göre sağlanır (görev yeleği, triaj kartı, branda, emniyet şeridi, işaretleme kazıkları vb). Bu ekipman, gecikme yaşanmaksızın triaj alanına getirilebilecek olan seyyar malzeme arabası, konteynır, depo vb. Yerlerde muhafaza edilir.

EKİPMAN GÜVENLİĞİ VE ACİL ONARIMI

Ekipman ve malzemelerin bakımından sorumlu personelle, önceden belirlenen acil haberleşme yoluyla irtibat kurulabilir. Söz konusu personel, hizmet sunumunda kesinti yaşanmaması için hangi prosedürlerin hangi sırayla uygulanacağına dair olay yönetim ekibinden talimat alır. Ekipman ve malzemedен sorumlu personel, ilgili prosedür ve iş akış talimatına göre çalışır, ilgili form ve kayıtları kullanarak rapor verir.Yeniden tedarik veya onarım gibi konularda hastane dışı yardım gerekli olduğunda, etkinliğin ve güvenliğin her durumda sağlanması için güvenlik personeli, bakım personeliyle işbirliği yapar ve olay yönetim ekibini bilgilendirir.

Hastanede kritik sistemlerdeki kayıpların insan ve ekipman bakımından ağır sonuçlara yol açabilecek bir örneği, acil durum jeneratörlerinin arızasıdır. Hastanenin destek hizmetleri kapsamında, kritik sistemlerde arıza sebebini tespit etmeye yönelik kontrol listeleri hazırlanmalı ve daima erişilebilir olmalıdır. Örneđin, elektrik kesintisi, bir birim bünyesindeki elektrik dağıtım sisteminde yaşanan bir arızanın sonucunda da ortaya çıkabilir. Duruma göre, arızayı giderebilmek ya da gerektiğinde hastaları diğer birimlere yeniden dağıtmak için bir eylem planının geliştirilmesi gerekebilir.

STANDART OPERASYON PROSEDÜRLERİNDE EKİPMANLARIN PLANLANMASI

Yatakların kullanımını işlevsel hale getirmek için sonraki 24 saat içinde olabilecek değişiklikleri göz önünde bulundurarak personel, malzeme ve temel ekipman sağlama kapasitesini değerlendirilir (SOP1)

Olay yönetim ekibi çalışmaları için standart operasyon prosedür'leri, iş akış talimatları, kayıtlar, kartlar, standart protokoller ve ekipmanın mevcut olup olmadığını kontrol edilir.(SOP3)

Hastane afet triaj alanı için gerekli ekipmanlar, acil serviste hazırlanan özel afet stoğunda bulundurulmalıdır. (SOP4)

Triaj alanındaki ekipman için kontrol listeleri hazırlanmalıdır. (SOP4)

Personel, malzeme ve ekipman ihtiyaçlarının artacağını göz önünde bulundurun (SOP6)

Kritik ekipmanların bakımının ihmal edilmemesini ve gerekli önlemlerin alınmasını sağlayın. (SOP7)

İlgili departman/servis/birim'in faaliyetleri; personel, ekipman eksikliği ya da kritik altyapının kısmi kaybı (örn:elektrik kesintisi) gibi herhangi bir sebeple tehlikeye düşerse, düzeltici önlemler için hemen OYE ile irtibata geçilir.(SOP7)

Lojistik, malzeme ve ekipman ihtiyaçlarını proaktif bir şekilde yöneterek, ihtiyaçlar konusunda önceden tedbirler alınmalıdır. Kritik ekipman bakımının yapılmasını sağlar. Olaya özel ekipmanların (örn. Personel için koruyucu ekipman) önceden temin edilmesini ve kullanılmasını sağlar. Kritik ekipmanın tamiri gibi konularda, hastane dışı uzmanlardan yardım istenebilir. Dış paydaşlar ile tedarik ve bakım için önceden protokoller yapılmış olmalıdır(SOP10)

Ekipmanın ihtiyaç duyulan yerde gerektiği ölçüde kullanılmalıdır.(SOP11)

Hedef !

**AFETLERİ ÇOKÇA YAŞAYAN BİR ÜLKE OLARAK AFETE KARŞI İYİ BİR
MÜCADELE VE YARINI BUGÜNDEN KURTARMAKTIR.**

Dinlediğiniz için Teşekkür ederim.